

Een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van boringen aan de Keulsebaan te Roermond (L)

A.J. Wullink & M. Stiekema

ARC-Rapporten 2009-63

Geldermalsen
5 mei 2009
ISSN 1574-6887

Colofon

Een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen aan de Keulsebaan te Roermond (L)

ARC-Rapporten 2009-63
ARC-Projectcode 2009/228

Tekst

A.J. Wullink & M. Stiekema

Afbeeldingen

A.J. Wullink & M. Stiekema

Redactie

A.J. Wullink

Versie 1.1, 5 mei 2009

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door

ARC bv

Postbus 41018

9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 5 mei 2009

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Projectgegevens

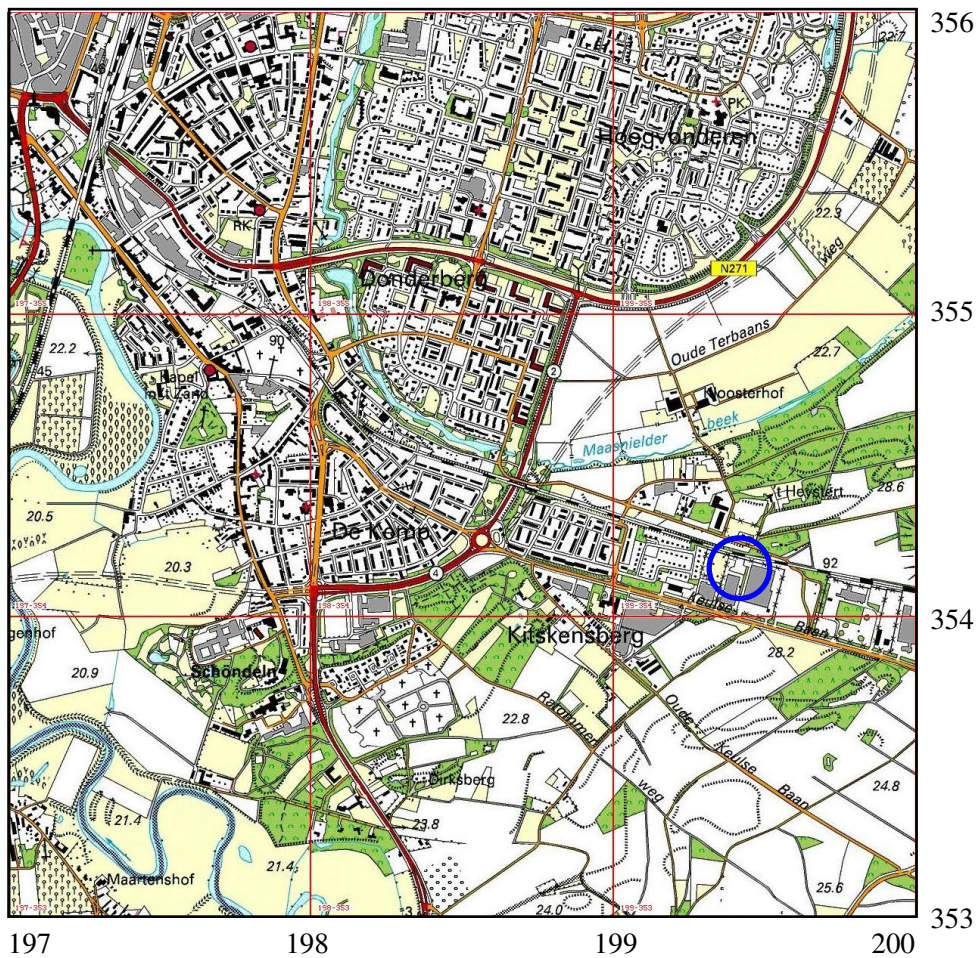
Projectnaam	Molenhoek, Middelrode
Projectcode	2009/228
Archisnummer	34937
Projectleider	drs. A.J. Wullink
Contact	0345-620101, a.j.wullink@arcbv.nl
Opdrachtgever	Econsultancy BV, drs. M. Stiekema
Contact	0475-504961, stiekema@econsultancy
Bevoegd gezag	Gemeente Roermond, dhr. E. Caris
Contact	073-6155476

Locatiegegevens

Toponiem	Keulsebaan 505
Plaats	Roermond
Gemeente	Roermond
Provincie	Limburg
Kaartblad	58D
RD-coördinaten	NW: 199.386/354.202 NO: 199.442/354.186 ZO: 199.427/354.124 ZW: 199.370/354.137
Oppervlakte	0,46 ha

Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Formatie van Beegden met dek van Formatie van Boxtel (Laagpakket van Wierden)
Geomorfologie	Bebouwing
Bodem	Bebouwing
Historische situatie	Tot begin 20e eeuw heide, akkerland. In de jaren 70 is de huidige bebouwing gerealiseerd.
Archeologische verwachting	Archeologische verwachting is onbekend, mogelijk is de locatie ontgraven

Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving (omcirkeld), voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Econsultancy bv uit Swalmen heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen uitgevoerd aan de Keulsebaan 505 te Roermond (afb. 1). Aanleiding tot dit onderzoek vormt de voorgenomen herontwikkeling van de locatie. Het plangebied is langs de westrand verhard met klinkers, langs de zuidrand bebouwd met het noordelijke deel van een loods en voor de rest onverhard en begroeid met struikgewas (afb. 2). In het plangebied zal een nieuwe loods worden gerealiseerd. Hiervoor zal het gehele plangebied tot op 10 meter van de randen worden bebouwd. Het is niet bekend tot hoe diep het plangebied zal worden vergraven voor de nieuwbouwplannen, maar de nieuwbouw zal in ieder geval niet worden onderkelderd. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.¹ Het veldwerk is uitgevoerd op 18 april 2009 door drs. M. Stiekema van Econsultancy, onder leiding van drs. A.J. Wullink van ARC bv. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).²

1.2 Onderzoeksgeschiedenis

In maart 2009 is een bureau-onderzoek verricht door Econsultancy.³ Het archeologisch verwachtingsmodel uit het bureau-onderzoek vormt het uitgangspunt voor dit inventariserend veldonderzoek en is hieronder weergegeven.

Op grond van de verzamelde archeologische en aardwetenschappelijke informatie is de volgende gespecificeerde verwachting opgesteld:

Op basis van de landschappelijke ligging op een met dekzand afgedekt Maasterras, en uit de vele archeologische waarnemingen uit de omgeving, blijkt dat het plangebied vanaf het Laat-Paleolithicum gunstig is geweest voor jagers-verzamelaars en vanaf het Neolithicum voor landbouwers. De kans op het voorkomen van archeologische resten in de omgeving van het plangebied is hoog; met name voor archeologische resten uit het Neolithicum vanwege de relatief hoge ligging vlakbij een oude Maasmeander en de ligging iets ten noorden van een nederzettingsterrein van de Michelsbergcultuur.

De archeologische resten worden verwacht direct aan of onder de bouwvoor. De vondstenlaag wordt verwacht in de eerste 30 cm beneden de bouwvoor. Archeologische sporen (uitgezonderd diepe paalsporen en waterputten) worden binnen

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

³Stiekema, M., 2009: *Archeologisch bureauonderzoek Keulsebaan 505 te Roermond in de gemeente Roermond*, Econsultancy Rapport 08121817 (conceptversie).

50 cm beneden de bouwvoor verwacht. De archeologische resten bestaan hoofdzakelijk uit aardewerk- of vuursteenstrooiingen. Organische resten en bot zullen door de relatief droge en zure bodemomstandigheden slecht zijn geconserveerd. Het complextype en de omvang kunnen niet nader worden gespecificeerd door de beperkte gegevens.

De ontgraving in de jaren '50 en de aanleg van het bedrijventerrein in de jaren '70 hebben het bodemprofiel in het plangebied vermoedelijk sterk verstoord. Omdat archeologische resten aan of dicht onder het maaiveld worden verwacht, is de kans groot dat als het bodemprofiel in meer of mindere mate is vergraven, mogelijk aanwezige archeologische resten in het verleden reeds verstoord zijn.

1.3 Doel van het inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het in het bureau-onderzoek voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het IVO bestaat uit drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennend onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterend onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn. Het waarderend onderzoek bepaalt de waarde van de archeologische resten.

1.4 Werkwijze

Het IVO is uitgevoerd als een verkennend booronderzoek. Hiertoe zijn met behulp van een edelmanboor met een diameter van 7 cm op het onderzoeksterrein vijf boringen geplaatst tot maximaal 220 cm –mv. De boringen zijn, rekening houdend met de aanwezige bebouwing en de toekomstige nieuwbouw, verspreid over het terrein gezet om een juiste, algehele indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen. De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. Het opgeboorde materiaal is doorzocht op de aanwezigheid van archeologische resten. Vervolgens is de bodemopbouw per boring beschreven en is er gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaardbeschrijvingsmethode (ASB).

2 Resultaten inventariserend veldonderzoek

De locatie van de boringen is weergegeven in afbeelding 2. De resultaten van het verkennend booronderzoek zijn opgenomen in bijlage 1. In alle boringen werden matig fijne tot zeer grove zanden aangetroffen. Bij alle boringen was het bodemprofiel verstoord, variërend in diepte van 80 cm bij boring 4 tot 220 cm bij boring 3. Bij boring 1 is een verstoorde laag met een dikte van 40 cm aangetoond, maar hier kon door de grote hoeveelheden puin in de bodem niet dieper worden geboord. De verstoorde bodemlagen (Ap-horizont) kenmerken zich voornamelijk door kleurafwijkingen en -vlekken en de aanwezigheid van brokken leem, puinresten en sintelfragmenten. Hieronder is tot maximaal 220 cm -mv het oorspronkelijke moeder materiaal, de C-horizont, aangetroffen. Deze afzettingen onderscheiden zich door een betere sortering en de meer effen, geeloranje tot grijze kleur.

De matig fijne zanden in de ondergrond zijn eolisch afgezette dekzanden (Formatie van Bostel, Laagpakket van Wierden). Uit de boringen blijkt dat het bodemprofiel in het plangebied tot wisselende diepte is verstoord, vermoedelijk door de ontginningen uit de jaren '50 van de 20e eeuw.

In de boringen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

3 Samenvatting en conclusie

Volgens het bureauonderzoek door Econsultancy ligt de locatie waarschijnlijk op een met dekzand afgezet Maasterras. Op basis van deze landschappelijke ligging blijkt dat het plangebied vanaf het Laat-Paleolithicum gunstig is geweest voor jagers-verzamelaars en vanaf het Neolithicum voor landbouwers. De archeologische resten worden bij dit landschapstype verwacht direct aan of onder de bouwvoor. De vondstenlaag wordt verwacht in de eerste 30 cm beneden de bouwvoor. Archeologische sporen (uitgezonderd diepe paalsporen en waterputten) worden binnen 50 cm beneden de bouwvoor verwacht. De ontgroning in de jaren '50 en de aanleg van het bedrijventerrein in de jaren '70 hebben het bodemprofiel in het plangebied vermoedelijk sterk verstoord. Omdat archeologische resten aan of dicht onder het maaiveld worden verwacht, is de kans groot dat als het bodemprofiel in meer of mindere mate is vergraven, mogelijk aanwezige archeologische resten in het verleden reeds verstoord zijn.

Het verkennend inventariserend booronderzoek heeft aangetoond dat de locatie inderdaad sterk is verstoord, vermoedelijk door de eerder genoemde ontgroning. Het bodemprofiel is in het gehele plangebied tot in de C-horizont vergraven, tot een diepte van 80 tot 220 cm –mv. Het is uit het booronderzoek niet meer te achterhalen wat het oorspronkelijke bodemtype in het plangebied is geweest. Indien er in het plangebied archeologische resten aanwezig zijn geweest, zijn deze door de ontgroningen vermoedelijk geheel vergraven. Op basis van de waargenomen bodemverstoringen kan daarom worden geconcludeerd dat de voorgenomen nieuwbouw geen bedreiging vormt voor het archeologisch erfgoed.

4 Aanbeveling

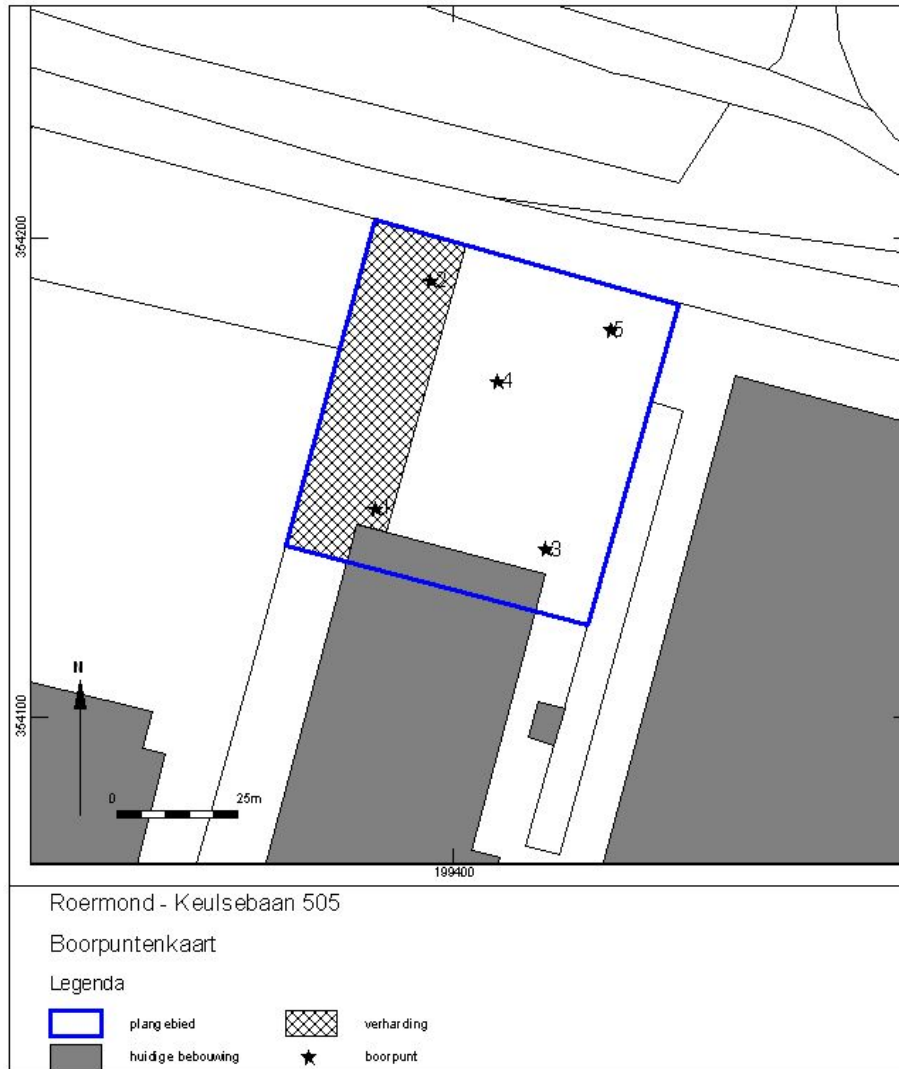
Gezien de geringe kans op archeologische resten binnen de onderzoekslocatie zijn er geen bezwaren tegen de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie. Geadviseerd wordt dan ook om de onderzoekslocatie vrij te geven. De archeologische meldingsplicht blijft echter bestaan. Mochten tijdens toekomstige graafwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit onverwijld aan het bevoegd gezag, de gemeente Roermond, te worden gemeld. Het bevoegd gezag beslist of de locatie definitief kan worden vrijgegeven.

Literatuur

Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.

Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.

Mulder, E.J.F. de, M.C. Geluk, I. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong, 2003. *De ondergrond van Nederland*. Utrecht.

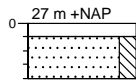
Afbeelding 2. Boorpuntenkaart. Door: M. Stiekema.

Bijlage 1 Boorstaten

Bijlage 1 Boorprofielen

Boring: 1

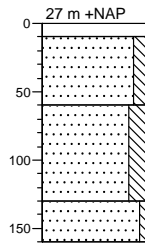
X: 199384
Y: 354144

0	klinker
10	Klinker
40	Zand, matig fijn, matig siltig, uiterst puinhoudend, bruingeel, gevlekt; Ap-horizont; 3 pogingen, gestuit op puin

Boring: 2

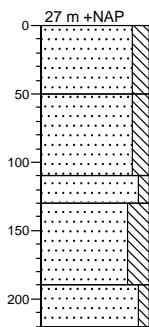
X: 199395
Y: 354191

0	klinker
10	Klinker
60	Zand, matig fijn, matig siltig, geel, licht gevlekt; Ap-horizont
130	Zand, matig fijn, sterk siltig, brokken leem, donkergeel, Ap-horizont
160	Zand, matig fijn, zwak siltig, geel, C-horizont

Boring: 3

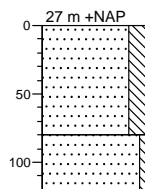
X: 199419
Y: 354135

0	klinker
50	Zand, matig fijn, matig siltig, matig puinhoudend, licht geelbruin, licht gevlekt; Ap-horizont
110	Zand, matig fijn, matig siltig, licht geelbruin, slecht gesorteerd; scherpe ondergrens; licht gevlekt; Ap-horizont
130	Zand, matig grof, zwak siltig, donkergeel, Ap-horizont
190	Zand, matig fijn, sterk siltig, zwak sintelhoudend, donkergeel, gevlekt; Ap-horizont
220	Zand, matig fijn, zwak siltig, donkergeel, C-horizont

Boring: 4

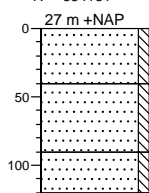
X: 199409
Y: 354170

0	klinker
80	Zand, matig fijn, sterk siltig, brokken leem, donkergeel, Ap-horizont
120	Zand, matig fijn, zwak siltig, donkergrijs, C-horizont

Boring: 5

X: 199433
Y: 354181

0	klinker
40	Zand, zeer grof, zwak siltig, matig puinhoudend, geel, Ap-horizont
90	Zand, matig grof, zwak siltig, brokken leem, donkergeel, Ap-horizont
120	Zand, matig fijn, zwak siltig, geeloranje, C-horizont

Legenda (conform NEN 5104)

grind

	Grind, siltig
	Grind, zwak zandig
	Grind, matig zandig
	Grind, sterk zandig
	Grind, uiterst zandig

zand

	Zand, kleiig
	Zand, zwak siltig
	Zand, matig siltig
	Zand, sterk siltig
	Zand, uiterst siltig

veen

	Veen, mineraalarm
	Veen, zwak kleiig
	Veen, sterk kleiig
	Veen, zwak zandig
	Veen, sterk zandig

klei

	Klei, zwak siltig
	Klei, matig siltig
	Klei, sterk siltig
	Klei, uiterst siltig
	Klei, zwak zandig
	Klei, matig zandig
	Klei, sterk zandig

leem

	Leem, zwak zandig
	Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

	zwak humeus
	matig humeus
	sterk humeus
	zwak grindig
	matig grindig
	sterk grindig

geur

	geen geur
	zwakke geur
	matige geur
	sterke geur
	uiterste geur

olie

	geen olie-water reactie
	zwakke olie-water reactie
	matige olie-water reactie
	sterke olie-water reactie
	uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

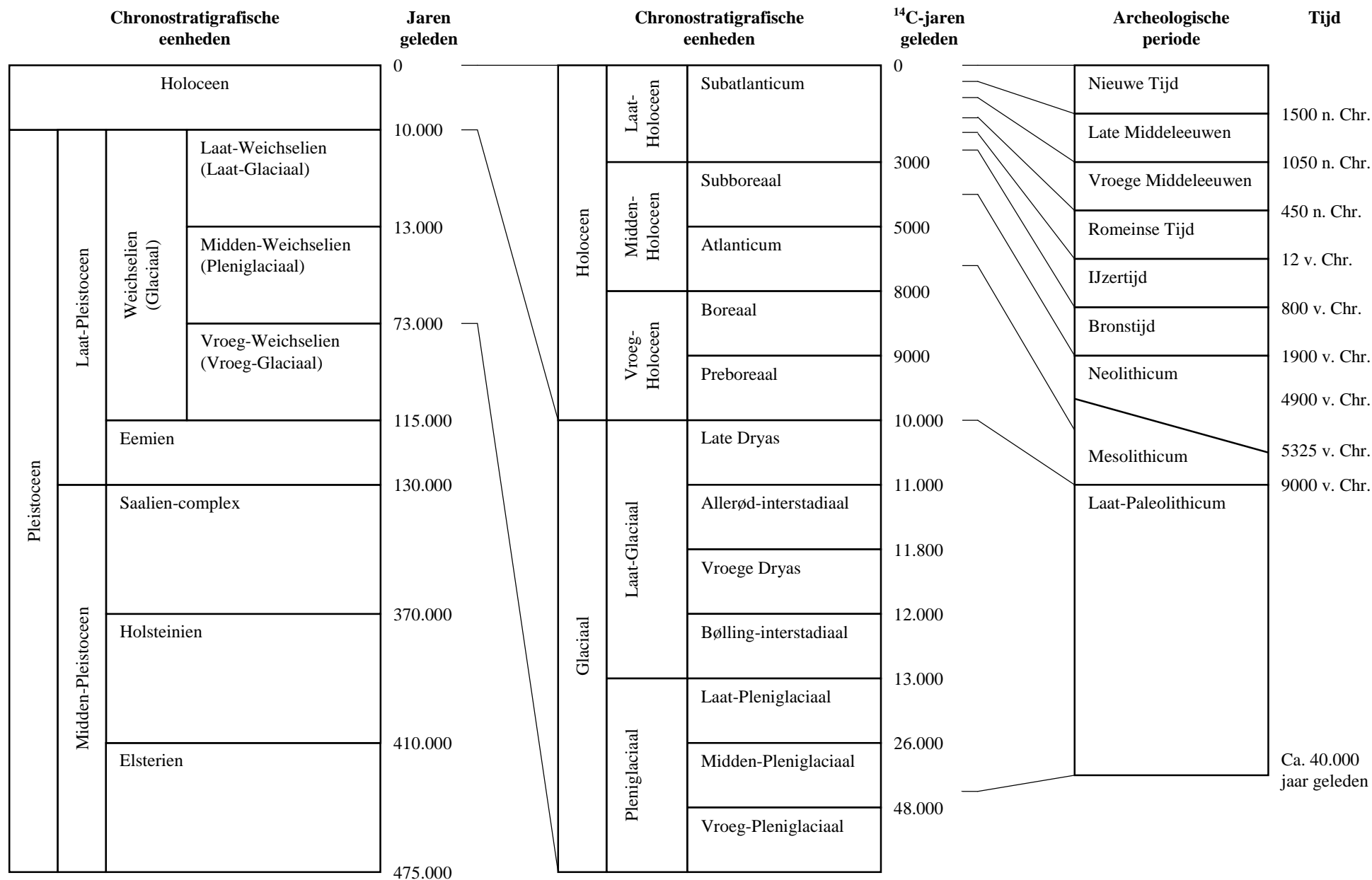
	>0
	>1
	>10
	>100
	>1000
	>10000

monsters

	geroerd monster
	ongeroerd monster

overig

	bijzonder bestanddeel
	Gemiddeld hoogste grondwaterstand
	grondwaterstand
	Gemiddeld laagste grondwaterstand
	slib
	water

Bijlage 2. Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.